

KRALJ, KI JE HODIL KRAST

Za deveto goro, devetim gozdom in deveto reko je živel nekoč kralj. Modro je vladal, malopridneže kaznoval in vsi ljudje bi bili dali življenje za svojega dobrega kralja. Edino, kar je kralju mrzelo, je bilo to, da ni imel sina, ki bi po njem vladal. Zato je iskal, koga bi imenoval za svojega naslednika, ter se slednjič odločil za sina svojega ministra.

Seveda sta bila minister in njegova žena zelo vesela. Toda ministrica je brž začela delati načrte, kaj si bo kupila, ko bo kraljeva mati. No, mislila je in mislila ter si tako dolgo predstavljala krasno življenje, da vsega tega z možem niti dočakati nista mogla. Želela sta, da bi kralj kmalu zatisnil oči. Kralj pa je bil še v najboljših letih in zdrav.

Minulo je leto, minulo drugo in tretje leto. Kralj še vedno modro vlada, ljudstvo ga ljubi.

Ponoči pred njegovim godom se mu je nekaj čudnega sanjalo. Zbudil ga je glas:

»Kralj, vstani in pojdi krast!«

Kralj vstane, pogleda pod posteljo, po vsej sobi — nič.

»No,« si misli, »to so bile samo sanje.«

In spet leže in zadremlje; iznova glas:

»Kralj, vstani in pojdi krast, če ne, umrješ!«

Kralj spet vse pregleda, toda ne vidi ničesar.

In komaj spet zadremlje, čuje:

»Vstani in pojdi krast! Če ne, umrješ!«

Kralj ni bil strahopetec, toda zdaj se je prestrašil.

»Krast?« si misli. »Jaz naj grem krast, druge pa, ki kradejo, kaznujem? Ne, ne pojdem.«

A slednjič se ni mogel več premagati, vstal je, se oblekel in šel.

Prišel je na trg do prodajalne slanine, belega kruha in drugih živil.

»No,« si je mislil kralj, »okno je nizko, zlezem v prodajalno, ukradem kos kruha, ki nima dosti vrednosti, in jutri trgovca bogato obdarujem.«

In zlezel je v trgovino. Tam je bila tema, da ni nič videl. Tipal je in dotipal roko, nato glavo in nogo. Človek!

»Kdo si?« je vprašal kralj.

»Tat sem«, je odgovoril tisti človek.

»In te ni sram krasti?« se je razjezil kralj.

»Seveda me je. Toda kaj hočem, ko mi je vzel minister poslednjo kravo, ker je popasla košček na njegovem travniku? Sicer pa, kaj počneš ti tukaj ponoči? Gotovo si tudi tat.«

»Lej,« si misli, »moj dobri minister je storil temu človeku krivico. Gotovo se je samo zmotil.«

Na glas pa je rekel:

»Prav imaš, sem tudi tat. Bova kradla skupaj.«

»Zakaj ne?« je rekel tisti človek. In kradla sta.

Vzela sta prvi hlebec kruha in drugi in tretji. Kralj sega že po četrtem.

»Dovolj«, se je oglasil tisti človek. »En hlebec sem ukradel za deda, ki leži bolan, drugega za ženo in tretjega za otroke, ki jokajo od lakote. Nocoj sem že dovolj kradel.«

Kralju je to ugajalo, a hotel je človeka izkušati, češ: »Čakaj! Čutim tu še slanino. In kruh s slanino gre bolje v slast. Vzemiva tudi slanino!«

»Ne,« je dejal tisti človek, »za lakoto zadostuje kruh, slanine nam ni treba. Kradem le, kar moram, slanina ni potrebna. Pojdiva!«

In sta šla. Kralju je bil ta človek še bolj všeč, a ga je še bolj izkušal.

»Ti si vzel, kar potrebuješ, jaz pa nimam nič«, je rekel zunaj. »Pojdiva še kam krast!«

»Dobro,« je dejal ta človek, »ti si mi pomagal krasti kruh, moram ti pomagati tudi jaz. Kam pojdeva?«

»Pojdiva krast h kralju. Ima polne skrinje zatega denarja in dragih prstanov. Če vzameva en zlatnik, ne bo nihče poznal«, je rekel kralj.

»Ali si neumen ali hudoben človek, ker hočeš okrasti našega dobrega kralja!« je vzkliknil tat. »Mar ne veš, da kralj razdaje ves svoj denar ljudstvu? Sama sebe in druge reveže bi midva okradla, ko bi vzela denar iz kraljeve skrinje.«

Bila je tema, zato se je kralj lahko zadovoljno smehljaj; glasno je rekel:

»Torej kam pojdeva? Morda k ministru? Ta ima menda tudi zatega denarja kaj?«

»O jej! Ta ima več denarja kakor gospod kralj! Kralj daje revežem, minister pa nikomur nič. Da, pri ministru — tam ti pomorem krastil!«

Kralj se čudi v duhu in noče verjeti, da bi bil njegov dobri minister tak človek:

»Poslušaj,« pravi, »zakaj se nisi pritožil pri kralju, ko ti je minister vzel kravo? Najbrž to ne bo res, kajne?«

»Misliš, da bi kralj verjel tatu? Saj ti si tat, pa mi tudi ne verjameš«, je rekel ta človek.

Tako stā prišla do ministrove hiše.

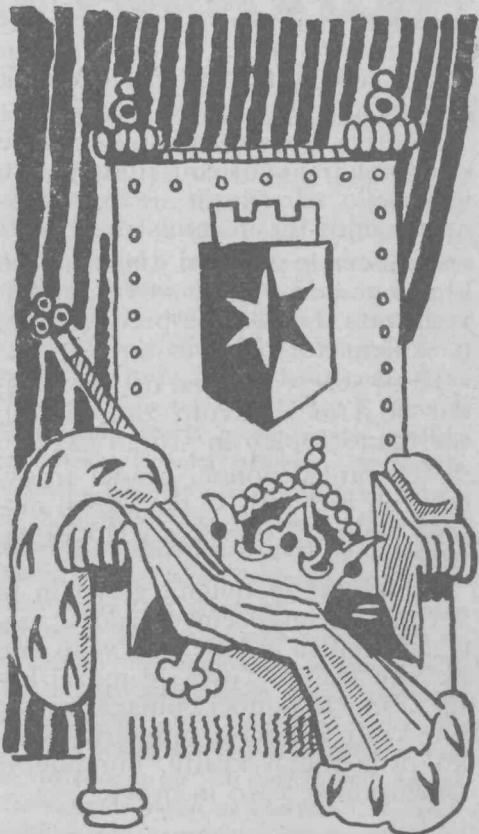
»Čakaj,« je predlagal tat, »jaz zlezem sam v hišo in ti prinesem denar. Vidim, da si še zelo nezkušen.«

Kralj je soglašal in tat je šel. Srečno se je vtihotapil, vzel en zlatnik in hotel oditi. Zdajci pa je videl pri priprtih vratih, da je v sosednji sobi luč. Stopil je bliže in kaj je videl? Gospa ministrica stoji pri peči, nekaj kuha in minister ji pravi:

»Dobro skuhaj, da ne bo kralj nič opazil, ko bo jutri pil iz čaše!«

In ministrica se je zasmejala in pošepetala:

»Potem ne bo več odprli oči, naš sin bo kralj in lepo bomo živeli.«

Tat je vse to slišal ter se tiho odplazil k svojemu tovarišu, mu ponujal zlatnik in pravil:

»Ah, ko bi mogel jutri govoriti s kraljem! Za življenje mu gre!«

Kralj se je takoj spomnil na tisti glas, ki ga je izpodbujal k tatvini ter mu grozil s smrtjo.

»Vse je mogoče,« je rekel, »in morda boš tudi ti jutri kralja videl. No, se že skoraj dani, morava se ločiti. Bodi zdrav!«

»Počakaj,« ga prime tisti človek, »ko se podnevi srečava, se niti spoznala ne bova, ker zdaj je tema in si ne vidiva v obraz. Kako bi to storila, da bi se spoznala?«

»Veš kaj?« je predlagal kralj.
»Zamenjajva si čepici! Tako se bo-
va spoznala.«

In kralj mu je dal svojo lepo
baržunasto čepico, tat pa njemu
svojo raztrgano in ločila sta se.
Zjutraj je kralj precej zgodaj vstal
in ukazal svojim vojakom, naj išče-
jo po mestu moža z rdečo baržu-
nasto čepico ter ga privedejo k
njemu.

Medtem ko so vojaki iskali, je
kralj obhajal svoj god, ljudstvo mu
je voščilo zdravje in srečo, poseb-
no pa minister in ministrica.

Minister je že hotel dvigniti čašo
kralju na zdravje, ko so vojaki pri-
vedli tata. Le-ta pade pred kraljem
na kolena ter prosi in tarna.

Kralj seže v žep; vsi ostrme. Vla-
dar si daje na svojo zlato krono
raztrgano čepico in strogo zagrmi:

»Ti, tat, si ponoči kradel trgov-
cu kruh in povrh še obrekoval mo-
jega dobrega ministra. Hočeš ta-
jiti?«

Revež tat je dvignil glavo in ni
verjel svojim očem: njegova raz-
trgana čepica je čepela na vrhu kra-
ljevske krone. Torej je moral biti
ta, ki mu je ponoči pomagal krasti,
sam kralj. Zdajci se ministrica slad-
ko pripogne h kralju, mu podaja
smehljaje se čašo in pravi:

»Vzvišeni kralj, pij z nami zve-
stimi na svoje zdravje in pusti uma-
zanega tatu. Biriči naj namesto te-
be zadostijo pravici!«

Kralj je vzel čašo v roko, toda
zdajci se tat vojakom iztrga in
obupno kriči:

»Ne pij, kralj, ne pij! Mene ni
škoda, če me daš obesiti, tebe pa
bi bilo škoda!«

In vse je povedal, kar je slišal,
ko je kradel denar. Kralj posluša,
potem pa pravi:

»Poslušaj, človek, če to ni res,
nosiš danes poslednjič glavo na
vratu. Če pa je res, ti vse odpustim
in še kravo ti vrnem.«

In takoj je vrnil čašo ministrici
ter ji ukazal, naj pije.

»Menda vendar ne boš tatu ver-
jel? To vino je imenitno, skuhanu
nalašč za tebe.«

»Da boš umrl!« je kričal tat.

In kralj je spet ukazal ministru in
ministrici, naj pijeta.

Nista in nista hotela, slednjič pa
sta morala piti in takoj sta umrla.

Tako je kralj videl, da mu je bil
ta človek zvest državljani, in ker ni
imel zdaj več ministra, ga je ime-
noval za ministra.

In odsihdob je bilo še bolje v tej
deželi in novi minister je bil re-
vežem naklonjen, ker je bil prej
sam ubožec.

MAMICA, TVOJE SRCE JE BOŽJA POT

*Mamica, Tvoje srce je božja pot,
od vsepovsod roma,
iz tujine in z doma,
od svojih zmot in zablod
otrok na to božjo pot.*

*Ob sleherni uri
nam odpiraš duri srca,
in zvon želja niha in vzdih,
ves obtežen od gorja.*

*Radodarno nam daješ odvezo,
preliješ v svoj kelih naše solzé,
in prevališ naš križ, vso pezo
na svoje ubogo srce.*

*Mamica, mlada srca so prožna,
ne znajo biti dolgo otožna.
Solzo v očeh
odreši nasmeh,
saj je dovolj,
da Ti sama trpiš našo bol
in naš greh.*

Marija Grošljeva